

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Українського центру
оцінювання якості освіти

І.П. Зайцева

від 30 травня 2012 р.

**Зовнішнє незалежне оцінювання 2012 року з української мови і літератури (1 сесія)
Схема оцінювання тестового завдання з розгорнутою відповіддю (власного висловлення) з української мови**

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

*Добро завжди має перемагати – це ми знаємо з дитинства. Але ж відомо, що
будь-яка перемога пов'язана з певним насильством.*

Як добро має перемагати в нашому недоброму світі?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Зміст власного висловлення оцінюють за шістьма критеріями (1, 2, 3а, 3б, 4 и 5), як показано в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерій	Змістовий вияв і композиційне оформлення критерію	Бали
<p align="center">1. Теза</p>	<p>Учасник формулює тезу, яка презентує його власну позицію щодо порушеної в завданні проблеми. Учасник висловлюється в один із таких способів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – стверджує потребу в застосуванні сили для перемоги добра; – заперечує потребу застосування сили для перемоги добра; – займає проміжну позицію (<i>з одного боку.., з іншого боку</i>); – заперечує будь-який зв'язок між застосуванням сили й перемогою добра; – стверджує неперервність боротьби добра зі злом, нескінченність цієї боротьби; – стверджує, що в боротьбі добра зі злом перемагає зло; – заперечує можливість перемоги добра. <p>Орієнтовні опорні слова: <i>добро, добре, благо, доброта, благоденство, гармонія, злагода, згода, лад, мир, спокій, порозуміння, ненасильство, компроміс, гуманність, цінності, моральні якості, справедливість, добра справа, щастя, кращий світ;</i> <i>перемога, торжество, звитяга, тріумф;</i></p>	<p align="center">2</p>

	<p><i>зло, лихо, злоба, кривда, конфлікт, протистояння, помста, жертва, жорстокість; сила, примус, насильство, двобій, хитрощі, конфлікт, обман, нечесність; по-доброму, мирно, лагідно, по-хорошому; силоміць, силою, примусом, силувано, силком, примусово, з примусу, твалтом, твалтовно; перемогти, перебороти, збороти, подолати, здолати, повергнути, пересилити, подужати, здужати, зламати, виграти, карати; недобрый, недобррозичливий, лихий, неприхильний, неприязний, ворожий, ненависний, непривітний, неласкавий, нечесний, поганий</i></p>	
	<p>У роботі немає вправного формулювання тези, але є речення та ключові слова, що доносять власний погляд учасника на обговорювану проблему. Учасник формулює однобічну тезу, тобто міркує лише про значення добра або лише про насильство</p>	1
	<p>Учасник не формулює тези. Зміст висловлення свідчить про відсутність власної позиції щодо порушеної проблеми й несформованість того чи іншого погляду на неї. Учасник формулює тезу, яка не відповідає запропонованій темі</p>	0
2. Аргументи	<p>Учасник розвиває свою думку, наводячи принаймні два доречні й переконливі аргументи (докази, підстави для обґрунтування, підтвердження висловленої тези), які пов'язують тезу з прикладами</p>	2
	<p>Учасник наводить принаймні один доречний аргумент (доказ, підставу для обґрунтування, підтвердження висловленої тези). Аргументи дублюють один одного, тобто другий аргумент перефразовує зміст першого. Один з аргументів не є доречним стосовно сформульованої тези</p>	1
	<p>Учасник не наводить жодного аргументу для обґрунтування тези або наведені аргументи не є доречними</p>	0
За. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва	<p>Аргументи підкріплено, проілюстровано принаймні одним розгорнутим, добре поясненим прикладом з художньої літератури чи інших видів мистецтва. Указано проблему, порушену у творі, художній образ, через який проблему розкрито, назву й автора твору.</p> <p>Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в мистецькому творі</p>	2

	Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований через художній образ; у прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає або він не є доречним	0
36. Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя	Учасник наводить принаймні один доречний приклад або з історії, або із суспільно-політичного життя, або з власного життя. Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в особистому житті конкретних людей або в суспільному минулому чи нинішньому житті. Учасник може покликатися на факти з біографії митців, які стосуються їхнього суспільно-політичного життя	2
	Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований; у прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з історії, суспільно-політичного чи власного життя немає або він не є доречним	0
4. Логічність, послідовність	Висловлення демонструє зосередженість на обговорюваній проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу). Заявлена теза послідовно доводиться. Учасник постійно тримає порушену ним проблему у фокусі своєї уваги, не відступаючи вбік. Учасник висловлює думки в певній послідовності, відбирає лексичний матеріал і мовленнєві засоби відповідно до теми й ситуації міркування, використовує різноманітні синтаксичні конструкції. Текстові властива зв'язність, що простежується і на рівні розгортання думки, і на рівні правильного й доречного використання спеціальних засобів зв'язку. Учасник структурує роботу за абзацами	2
	Учасник відволікається від обговорюваної проблеми. У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки. Учасник не структурує роботу за абзацами	1
	Логіки викладу, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки немає	0

5. Висновок	Наприкінці власного висловлення учасник робить підсумок зі свого доведення, указуючи на те, яку домінуючу думку (позицію) він урешті тримав у полі зору, коли наводив аргументи й приклади. Висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів. Висновок розташований наприкінці роботи	2
	Висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами	1
	Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловленні тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами	0

Мовленнєве оформлення власного висловлення оцінюють за двома критеріями (**6а** та **6б**), як показано в таблицях 2 і 3.

Таблиця 2

Критерій	Кількість помилок	Бали
6а. Орфографія та пунктуація	0–1 (негруба)	6
	1–2	5
	3–4	4
	5–7	3
	8–12	2
	13–15	1
	16 і більше	0

Таблиця 3

Критерій	Кількість помилок	Бали
6б. Лексика, граматики та стилістика	0	6
	1–2	5
	3–4	4
	5–6	3
	7–8	2
	9–10	1
	11 і більше	0

Під час оцінювання орфографічної й пунктуаційної нормативності роботи 2 (дві) негрубі помилки рахують як 1 (одну) грубу. До негрубих зараховують такі помилки:

- у винятках з усіх правил;
- у написанні великої літери в складних власних назвах;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках нерозрізнення **не/ні** (*не хто інший / ніхто інший ...*);
- у випадках, коли замість одного розділового знака поставлений інший;
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їхньої послідовності.

Негрубу орфографічну й негрубу пунктуаційну помилки не сумують і не зараховують як 1 (одну) грубу.

Систематичне порушення норм милозвучності (3 (три) і більше випадків порушення на одне з правил: *у–в, і–й–та, ся–сь, з–зі–із*) рахують як 1 (одну) стилістичну помилку.

Ухвалено предметною фаховою комісією з української мови
при Українському центрі оцінювання якості освіти
30 травня 2012 р.